METSÄTALOUS

Nyt ostajat ovat käyttäneet tilannetta hyväkseen ja kantohinnat ovat pudonneet kautta linjan, mitä vakuutus ei korvaa, mutta mitä on vaikea laskea. **KEHITYSPÄÄLLIKKÖ TEPPO RAININKO, LÄHIVAKUUTUS**

Polttoaineveron korotus ja kuljetustuen leikkaus rokottavat sahan kannattavuutta

Saha maksaa polttoaineveron korotuksen kahdesti. Ensin puutavaran kaukokuljetuksessa ja toisen kerran, kun lopputuotteet lähtevät asiakkaille. Kannattavuutta syö myös alueellisen kuljetustuen leikkaus.

JAAKKO KILPIÄINEN

Aki Mirola lajittelee sahatavaraa.

JOENSUU (MT)
Joensuulaiselle Kaivospuu Oy:lle kohonneet logistiikkakulut tekevät yli 100 000 euron loven kannattavuuteen tänä vuonna. Toimitusjohtaja **Jari Suomalainen** ihmettelee, miksi valtiovalta ei halua tukea yritysten kilpailukykyä ja vientiä.

Alueellista kuljetustukea yritys on saanut keskimäärin 60 000 euroa vuodessa.

”En kannata muuten tukipolitiikkaa, mutta kilpailutilanteen tasaaminen sijaintiin liittyvien kustannusten osalta olisi järkevää. Emme voi rangaista asiakkaitamme sijaintimme vuoksi.”

Kaivospuun vuosituotanto on noin 65 000 kuutiometriä sahatavaraa pieniläpimittaisesta kuusesta ja männystä. Puutavaran käyttö on 150 000–160 000 kuutiometriä vuodessa.

Puolet vientiin

Tuotannosta puolet lähtee suoraan vientiin. Kun huomioidaan välillinen vienti kotimaisten asiakkaiden kautta, nousee vienti kahteen kolmasosaan tuotannosta, kuvailee metsäpäällikkö **Börje Vartiainen**.

Kaivospuun asiakkaat löytyvät Keski-Euroopasta, Pohjois-Afrikasta ja Japanista. Kauppaa käydään pääosin agenttien kautta.

Moni on kohdistanut Japanin vientiin ylimitoitettuja odotuksia tsunamin aiheuttamien tuhojen jälleenrakennustöiden vuoksi.

Suomalaisen mukaan mitään piikkiä sahatavaran tarpeeseen ei ole tulossa. Japanissa uudisrakentamisen vuosituotanto on 800 000 asuintaloa vuodessa ja tsunamin jälkeinen jälleenrakentamisen tarve 100 000 taloa.

”Sahatavaran tarve jaksottuu usealle vuodelle, sillä jälleenrakennus on käynnistymässä hyvin hitaasti.”

Vuonna 2000 toimintansa aloittaneelle yritykselle vienti on ollut alusta asti selviö. Kotimaan markkinat eivät ime, sanoo Suomalainen.

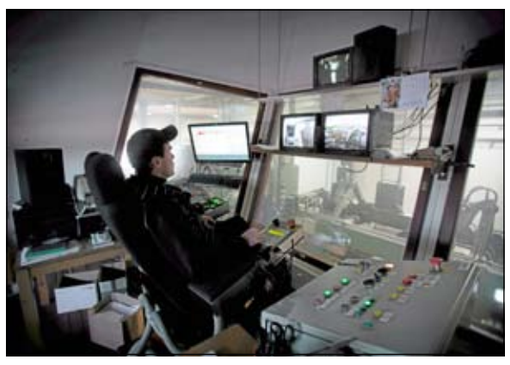

Aki Voutilainen valvoo sahauksen sujumista (vas.). Kaivospuun sahalla käytetään veistosahatekniikkaa, joka soveltuu erikoisdimensioiden sahaukseen (kesk.). Vienti on ollut selviö alusta asti, sillä kotimaan markkinat eivät ime, kertoo Kaivospuun toimitusjohtaja Jari Suomalainen Kaivospuun toiminnasta.

En kannata muuten tukipolitiikkaa, mutta kilpailutilanteen tasaaminen sijaintiin liittyvien kustannusten osalta olisi järkevää.
JARI SUOMALAINEN

”Olemme pärjänneet menemällä mahdollisimman lähelle loppukäyttäjää. Bulkkia ei kannata tehdä, se tie on kuljettu loppuun.”

Männyn ja kuusen sahausta

Pärjääminen männyn ja kuusen sahauksella sekä jatkojalostuksella on koko ajan haastavampaa. Kaivospuun tuotevalikoimaan kuuluvat muun muassa sahatavara lämpökäsittely-, liimalevy- ja liimapalkkipalkkiteollisuudelle.

”Uusinvestointeja ei ole tiedossa. Tuotantoa ei kannata kasvattaa, kun ei ole tietoa, mihin tarpeeseen sitä kannattaisi kasvattaa”, kuvailee Suomalainen tiukkaa markkinatilannetta.

”Yhä huonompi raaka-aine kelpaa monenlaiseen kameranäön ja sormijatkosten ansiosta. Ennen esimerkiksi ikkunateollisuudessa arvostettiin tiukkasyistä sahatavaraa. Nyt pärjätään huonommalla raaka-aineella, sillä ikkunakehikot saavat alumiinia pintaan.”

Kaivospuu hankkii raaka-aineensa metsäyhtiöiden ja metsänhoitoyhdistyksen kautta. Jonkin verran tehdään hankintakauppoja.

Hyvästä harvennusleimikosta Kaivospuulle sopivan puutavaran osuus on 30–40 prosenttia, sanoo Vartiainen.

Ostoslistalla on muun muassa pienilatvaläpimittaisia pikkutukkeja. Pikkutukin mitta on 3,1 metriä ja minimilatvaläpimitta 11 senttiä. Isoin ostossa oleva tukki on pituudeltaan 5,2 metriä ja latvaläpimitaltaan 16–22 senttiä.

Keskimäärin sahalla käsiteltyjen tukkien latvaläpimitta on 14 senttiä.

Kaivospuun hankinta-alue on yhtä kuin Pohjois-Karjalan maakunta lukuun ottamatta Lieksaa, Nurmesta ja Valtimoa.

SARI PENTTINEN

NIKO NYRHINEN

Jouko Kuosmanen urakoi veljensä kanssa marras–joulukuun aikana 130 kiintokuutiometrin hankintahakkuun, josta 50 oli kuusipikkutukkia.

Pikkutukkeja hankintahakkuuna Kaivospuulle

PYHÄSELKÄ (MT)
Jouko ja **Antti Kuosmanen** urakoivat 130 kiintokuutiometrin hankintahakkuusavotan Pyhäselän Suhmurassa omassa metsässään marras–joulukuun aikana. Nyt jämptit kuusipuutavarapinot odottavat pihamaalla kaukokuljetusta tuotantolaitoksille.

50 kiintokuutiometristä on tehty kaupat Kaivospuun kanssa, kertoo Jouko Kuosmanen. Pääosa Kaivospuun puutavarasta on 3,1-metristä ja minimilatvaläpimitaltaan 11-senttistä kuusipikkutukkia. Loput puut myytiin Metsäliitolle.

Kaivospuun kuusipikkutukin tehdashinta on 46 euroa kuutiolta ja ison tukin 66 euroa.

Kaivospuun veloittama kaukokuljetuksen yksikköhinta esimerkiksi Suhmurasta Kaivospuun sahalle noin 12 kilometrin päähän on neljä euroa.

”Laadun on oltava priimaa, runkojen suoria, eikä poikaoksia saa olla ollenkaan. Mutta onhan hintakin korkeampi, vaikka myyjän pitääkin maksaa puiden kuljetus tehtaalle.”

Savottatöitä Kuosmaset tekivät niin pitkään kuin valoisaa aikaa riitti, eli noin 6 tuntia. Valmista puutavaraa syntyi päivässä Jouko Kuosmasen arvion mukaan viitisen kiintokuutiometriä.

Kolmasosa ajoa

Keskimäärin savottaan kuluvasta ajasta kolmasosa kuluu puunajossa. Se on pelkkä kuluerä, sanoo Jouko Kuosmanen.

Pisimmillään ajomatka oli kilometrin pituinen ja kuorman hakemiseen kului 40 minuuttia.

Kuosmaset omistavat 22 hehtaaria metsää. Siellä on riittänyt sopivia hankintahakkuukohteita veljeksille.

Hakkuut muuttuvat koneellisiksi, kun metsän uudistusikä alkaa lähestyä, ”vaikka monitoimikoneella tehtyjä hakkuita kritisoinkin”.

”Kannot jäävät liian korkeiksi ja ajourat ovat liian leveitä sekä tiheitä”, sanoo Jouko Kuosmanen.

Hankintahakkuut ovat Kuosmaselle osa pienistä puroista koostuvaa tulovirtaa. Pääosan toimeentulostaan Kuosmanen saa luontokuvaajana ja freelancetoimittajana.

SARI PENTTINEN

Kuusipikkutukin pystykauppa- ja hankintahinnat vuonna 2011

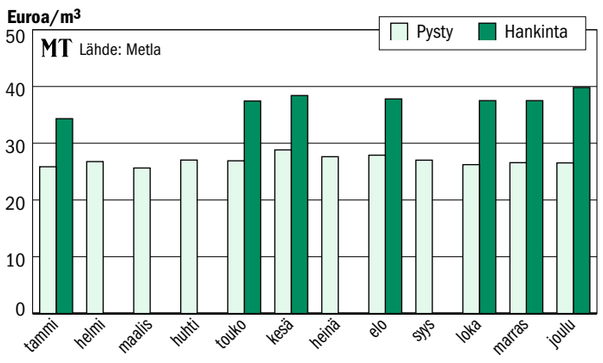

Vakuutusyhtiöt korvaavat metsätuhoja 10 miljoonalla

Vakuutusyhtiöt ovat saaneet lähes 7 500 ilmoitusta viime vuoden lopun myrskyjen metsätuhoista. Korvaussumma kipuaa yli kymmeneen miljoonaan euroon.

”Lähivakuutukselle vahinkoilmoituksia on kertynyt parisen tuhatta. Korvaussumma nousee neljään miljoonaan euroon”, kertoo kehityspäällikkö **Teppo Raininko.**

”Ongelmana on se, että vakuutus korvaa periaatteessa vain kohonneet korjuukustannukset ja runkojen laadun alenemisesta johtuvan kantohinnan putoamisen.”

”Nyt ostajat ovat käyttäneet tilannetta hyväkseen ja kantohinnat ovat pudonneet kautta linjan, mitä vakuutus ei korvaa mutta mitä on vaikea laskea.”

Ilmoituksia sataa edelleen

Pohjolalle metsävahinkoilmoituksia on tullut 2500 ja niitä tulee edelleen kymmeniä päivässä. Korvaussumma nousee miljooniin euroihin.

Kehittämispäällikkö **Matti Romsin** mukaan yhtiö on ehtinyt tarkastaa kohteita vasta pistokokein. Niiden perusteella suurin osa metsänomistajista on selvinnyt verraten pienillä vahingoilla.

Jos runkoja on kaatunut alle 100, silloin metsänomistaja voi mitata ne itse ja lähettää niistä tiedon eteenpäin. Suurempiin tuhoihin teetetään vahinkoarvio asiantuntijoilla.

”Teetämme arvioita metsänhoitoyhdistyksellä, metsäkeskuksella tai yrityksillä metsänomistajan toiveiden mukaan.”

Roms kertoo, että toistuvat myrskyt ovat lisänneet metsänomistajien kiinnostusta vakuutuksiin. Siihen on syytäkin, sillä yli puolet metsistä on edelleen vakuuttamatta.

Asta-myrskystä pahempi tuho

Tapiolaan on tähän mennessä tullut ilmoituksia 1 900 metsävahingosta. Niistä 1 800 on Tapani-myrskyn aikaansaannoksia ja loput Hannun.

”Uusia vahinkoja ilmoitetaan koko ajan lisää, mutta tuhot eivät ole niin pahoja kuin Asta-myrskyn jäljiltä”, toteaa korvauspäällikkö **Veera Konttinen**.

Tapiola maksoi Asta-myrskystä 11 miljoonaa euroa korvauksia noin 1 000 metsänomistajalle.

Tällä kertaa 4 miljoonan euron korvausmeno näyttäisi jakautuvan peräti 3 000 metsänomistajalle.

Vakuutuskorvaukset talvimyrskyjen metsätuhoista

Vakuutusyhtiö	Tähän mennessä tulleet vahinkoilmoitukset, kpl	Arvio korvauksen suuruudesta, milj. euroa
Pohjola	2 500	miljoonia
Lähivakuutus	vajaa 2 000	noin 4
Tapiola	1 900	4
If	900	vähintään 1

Vahinkoilmoitusten käsittely on ruuhkautunut Tapiolassa, ja vastauksen saamiseen voi mennä useita päiviä.

Konttinen muistuttaa, että metsävakuutus ei estä tuulenkaatojen korjuuta, kunhan muistaa korjata ne erilliselle mittalistalle.

Suuret tuhot viimeisenä

Ifiin on ilmoitettu tähän mennessä noin 900 metsävahingosta.

”Määrä nousee. Tässä vaiheessa on vaikea sanoa, miten paljon. Selvää kuitenkin on, että tuhat vahinkoa menee rikki”, korvauspäällikkö **Mikko Vaitomaa** sanoo.

Ifille kertyy vähintään miljoona euroa maksettavaa joulun jälkeisistä metsätuhoista. Määrä saattaa nousta vielä paljonkin. ”Aiempi kokemus osoittaa, että metsävahinkoilmoitus tehdään sitä hitaammin, mitä enemmän metsää on nurin.”

Vahinkoilmoitus pitää tehdä viimeistään vuoden kuluttua vahingosta.

JARMO PALOKALLIO
HELI VIRTANEN

MARKKU VUORIKARI

Myrskypuuta korjattiin viime viikolla Nummi-Pusulassa. Leudon alkutalven takia pehmeäksi jäänyt maa vaikeuttaa olosuhteita.

Metsäkoneet sähköyhtiöiden raivausavuksi

Koneyrittäjät ehdottavat sähköyhtiöille myrsky- ja lumituhojen korjuun tehostamista konetyöllä. Se edellyttäisi paikallisten koneellisten raivausverkostojen luomista.

Talven myrskyt ja lumikuormat ovat vaikeuttaneet sähkönjakelua ja aiheuttaneet huolestuttavan pitkiä sähkökatkoja.

”Näiden seurauksena Koneyrittäjille on tullut kyselyitä, miksi sähkölinjoja raivataan hitaasti metsurityönä eikä koneyrittäjien kalustoa ja ammattitaitoa hyödynnetä puiden raivauksessa linjoilta”, kertoo varatoimitusjohtaja **Simo Jaakkola** Koneyrittäjien liitosta.

Koneyritysten hyödyntäminen edellyttää, että sähköyhtiöiden johdolla luodaan paikallisia yrittäjien valmiusjoukkoja, jotka koulutetaan työskentelemään poikkeusoloissa, kuten sähkölinjojen raivauksissa.

”Asia olisi luontevimmin sähkönsiirrosta vastaavien yritysten vastuulla, mutta Koneyrittäjien liitto alueyhdistyksineen on mielellään mukana tukemassa järjestelmän rakentamista.”

Metsäalan koneyrittäjiä on tasaisesti ympäri Suomea, joten paikallisten verkostojen luominen on suhteellisen helppoa. Heillä on paljon maastokelpoista kalustoa: hakkuukoneita, metsätraktoreita ja kaivinkoneita, jolla voitaisiin raivata tiet ja sähkölinjat nopeasti ja tehokkaasti kaatuneista puista.

Yrittäjien avulla raivaustyötä voitaisiin nopeuttaa ja työt saataisiin tehtyä myös turvallisemmin.
SIMO JAAKKOLA

Koneilla voidaan työskennellä työvalojen ansiosta myös pimeässä. Samalla ammattilaiset osaisivat myös katkoa talteen otettavat puut niin, että tehdyn puutavaran arvo säilyisi mahdollisimman hyvänä.

”Olemme varmoja, että yrittäjien avulla raivaustyötä voitaisiin nopeuttaa ja työt saataisiin tehtyä myös turvallisemmin ja tehokkaammin”, Jaakkola vakuuttaa.

MT